

Aan
De Minister van Financiën van Curaçao

Contactpersoon	Telefoonnummer
Lisette de Wind (Cft)	+5999 461 9081
Datum	E-mail
10-Feb-2012	info@cft.an
Ons kenmerk	Uw kenmerk
Cft 201200072	
Pagina	Bijlagen
1/5	-

Onderwerp
Reactie Cft op de vastgestelde begroting 2012

Geachte heer Jamaloodin,

Op 2 februari jl. hebben wij van u de door de Staten van Curaçao in december 2011 goedgekeurde, en door de Gouverneur ondertekende begroting 2012 officieel ontvangen. Hiermee is sprake van een vastgestelde begroting 2012 en is voldaan aan artikel 12 lid 1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rijkswet). Volgens dit artikel dient het bestuur een begroting onmiddellijk nadat deze is vastgesteld te zenden aan het Cft. Ondanks herhaaldelijke verzoeken om de vastgestelde begroting 2012 aan te bieden, is deze pas op bovengenoemde datum officieel door u bij het Cft ingediend.

Het Cft betreurt het dat wederom niet aan de vastgestelde regels wordt voldaan en constateert hierin een herhaling van de gang van zaken bij de indiening van de 1^e, 2^e en 3^e begrotingswijziging 2011. In onze brief van 28 oktober 2011, kenmerk 201100820, hebben wij er op gewezen dat artikel 12 van de Rijkswet uitdrukkelijk stelt dat de begroting of een wijziging van de begroting onmiddellijk na vaststelling voor advies aan het Cft voorgelegd moet worden.

Conform artikel 12 lid 2 van de Rijkswet dient het Cft binnen veertien dagen na ontvangst van de vastgestelde begroting een oordeel uit te brengen indien het Cft van oordeel is dat de vastgestelde begroting geheel of ten dele niet in overeenstemming is met de normen, genoemd in artikel 15 van de Rijkswet.

Het begrotingsproces

- Op 28 juli 2011 heeft het Cft van u de conceptontwerpbegroting 2012 van Curaçao ontvangen. Conform artikel 11 lid 1 van de Rijkswet, werd aan het Cft advies

**College financieel toezicht Curaçao en
Sint Maarten**
De Rouvilleweg 39
Curaçao

Telefoon (+5999) 461 9081
Telefax (+5999) 461 9088
E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

gevraagd, door het bestuur van het land Curaçao. Deze begroting is door het Cft negatief beoordeeld (brief d.d. 17 augustus 2011, kenmerk 201100698). Het Cft signaleerde dat de meerjarige houdbaarheid van de conceptontwerpbegroting afhankelijk is van het doorvoeren van een groot aantal uitgavenbeperkende en inkomstenverhogende maatregelen. Het bestuur werd geadviseerd om op korte termijn tot besluitvorming over te gaan en tot het eind van het jaar de nodige wetgevingsprocessen af te ronden opdat de implementatie per 1 januari 2012 volwaardig van start kan gaan.

- Kort daarna heeft het land Curaçao naar de Staten toe gereageerd op onze brief. Een stappenplan om te kunnen beoordelen in hoeverre het realistisch is te veronderstellen dat alle maatregelen daadwerkelijk per 1 januari 2012 in werking konden treden en hun volle verwachte budgettaire effect konden hebben in 2012 werd niet verschaft.
- Vanwege de bezorgdheid van het Cft, heeft het Cft op basis van artikel 11 lid 3 op 28 september 2011, een aanvullend advies uitgebracht over de ontwerpbegroting 2012. In dit aanvullende advies is een zestal voorwaarden opgenomen waaraan in ieder geval voldaan moest worden om het negatieve oordeel van het Cft te wijzigen in een positief oordeel.
- Ter verduidelijking is op 9 oktober 2011 een memo uitgebracht door het Cft met een nadere concretisering van het zestal voorwaarden.
- Een Nota van Wijziging op de ontwerpbegroting is op 24 november 2011 ingediend bij het Cft. Met name de financiële aspecten die gemoeid zijn met de vertraagde invoering van de basisverzekering en de hogere middelen verkregen uit de BRK regeling zijn verwerkt in deze Nota van Wijziging.
- Op 9 december 2011 heeft Curaçao met een brief gereageerd op de zes voorwaarden, met daarin in het bijzonder concrete stappenplannen voor hervorming van het pensioenstelsel en de gezondheidszorg teneinde de meerjarige houdbaarheid van de begroting te borgen.
- In de brief d.d. 15 december 2011 nummer 201100995, heeft het Cft een oordeel uitgebracht op de ingediende stukken. Het oordeel luidde dat de begroting 2012 van Curaçao, inclusief de Nota van Wijziging en de brief van 9 december 2011, in voldoende mate voldoen aan de normen in de Rijkswet. Het Cft heeft benadrukt dat om een en ander tijdig te realiseren een unaniem politiek commitment en een strakke regie op de uitvoering vereist is. Het Cft zal de implementatie van de beleidsplannen en de vastgestelde tijdschema's in 2012 nauwlettend volgen. Artikel 17 van de Rijkswet biedt de mogelijkheid aan het Cft om, als het bestuur nalaat de noodzakelijke voorzieningen te treffen, de RMR daarover te informeren en alsnog om een aanwijzing te vragen. Het Cft gaat er van uit dat het voorgenomen beleid ook daadwerkelijk in uitvoering wordt genomen.

Risico's

Hoewel het Cft van mening is dat Curaçao op dit moment met de indiening van concrete stappenplannen de juiste voorwaarden heeft geschapen voor meerjarig houdbare overheidsfinanciën, zal het nu aankomen op concrete implementatie. Het Cft signaleert daarbij enkele aandachtspunten/risico's.

Een belangrijk aandachtspunt ligt, zoals gezegd, bij de concrete aanpak van de pensioenproblematiek en de zorgkosten. Mede door de vergrijzing van de Curaçaose samenleving, is de oudedagsvoorziening en het stelsel van gezondheidszorg op termijn financieel niet houdbaar. Uit berekeningen van Curaçao zelf blijkt dat als nu niet wordt ingegrepen, het AOV-fonds over 20 jaar een tekort kent van ANG 4 miljard. De ziektekostenfondsen zouden zonder ingrijpen over 20 jaar een tekort kennen van ANG 5,5 miljard. Curaçao heeft voor herziening van de oudedagsvoorziening en de gezondheidszorg ambitieuze plannen van aanpak en tijdsschema's opgenomen in de begroting 2012. Een zeer strakke implementatie van die plannen van aanpak en tijdsschema's is vereist.

Zoals verzocht in voorgaande correspondentie (d.d. 15 december 2011, Cft 2011009955), wil het Cft u nogmaals verzoeken om over de voortgang van de planning van alle maatregelen uit de begroting 2012 geïnformeerd te worden door middel van besluiten, adviezen en/of rapporten. U wordt concreet verzocht om het Cft over de voortgang te informeren, hetzij mondeling door het inplannen van een bijeenkomst met de taskforce, hetzij schriftelijk door het indienen van o.a. adviezen zodra ze zijn uitgebracht door de SER en Raad van Advies en besluiten zodra ze zijn genomen door de Raad van Ministers en de Staten.

Een ander groot risico is de aangekondigde bouw van een nieuw ziekenhuis op korte termijn. De plannen voor de bouw van een nieuw ziekenhuis zijn nog niet verwerkt in de begroting. Uit de ontmoetingen die het College onlangs heeft gehad met diverse vertegenwoordigers van Curaçao is gebleken dat het de bedoeling is dat dit via een voorstel tot wijziging van de begroting alsnog gebeurt. De verwachting is dat dit voorstel in maart wordt aangeboden voor advies. Het Cft merkt op dat een begrotingstechnisch verantwoorde bouw van het nieuwe ziekenhuis sterk afhankelijk is van het daadwerkelijk realiseren van de voorgenomen maatregelen op het gebied van de gezondheidszorg. Zonder deze maatregelen en hun financiële effect is er geen ruimte op de begroting voor een nieuw ziekenhuis. Om een goed oordeel te kunnen vellen over de haalbaarheid van het nieuwe ziekenhuis, dient er derhalve voldoende inzicht te bestaan over in hoeverre de voorgenomen maatregelen gerealiseerd kunnen worden. Wanneer hier onvoldoende zicht op is (of wanneer duidelijk is dat de maatregelen niet (tijdig) geëffectueerd zullen worden) acht het Cft het financieel verstandig om pas op de plaats te maken met het nieuwe ziekenhuis. Anders ontstaan er te grote risico's voor de overheidsbegroting.

Naast de maatregelen is voor een goede beoordeling van een voorstel tot wijziging van de begroting tevens van belang dat er voldoende inzicht bestaat in de businesscase, met betrekking tot de investeringskosten en de meerjarige exploitatielasten, inclusief een eventuele indexering van de tarieven. Voorkomen moet worden dat het nieuwe ziekenhuis in dezelfde financiële problemen komt als thans het geval is bij het SEHOS. Daarnaast dient de wijze van financiering te worden beoordeeld in het licht van de ruimte die Curaçao heeft onder de rentelastnorm mocht er voor gekozen worden dat de overheid zelf gaat lenen via de staande inschrijving bij Nederland voor de bouw van het ziekenhuis. Gezien het belang van de toetsing aan de rentelastnorm van een mogelijk af te sluiten financiering van een nieuw ziekenhuis, herinneren wij u hierbij tevens aan

onze brief van 26 augustus j.l., kenmerk Cft201100663 waarin wij u gewezen hebben op de noodzaak van het vaststellen van de collectieve sector conform artikel 23 lid 1 Rijkswet. Tot op heden hebben wij geen reactie ontvangen op deze brief.

Daarnaast heeft het Cft haar zorg uitgesproken over de financiële situatie bij enkele grote overheidsN.V.'s en stichtingen, zoals deze naar voren kwam uit een eerste analyse van de jaarrekeningen 2008 en 2009. Vanwege het grote maatschappelijke belang van dergelijke entiteiten moet de overheid worden gezien als een impliciete garantieggever. Hiermee vormen financiële tekorten bij overheidsN.V.'s een bedreiging voor de begroting van Curaçao. Afgesproken is dat het Cft in samenwerking met Curaçao deze materie verder analyseert. Daarbij is het van groot belang dat zo spoedig mogelijk kan worden beschikt over de jaarrekeningen 2010 en 2011 van de overheidsN.V.'s en stichtingen. In onze brief van 2 september 2011, kenmerk 201100720 werd u op basis van artikel 8 van de Rijkswet verzocht om de jaarrekeningen 2010 van de privaatrechtelijke rechtspersonen waarin Curaçao participeert, aan het Cft te zenden. Tot heden hebben we nog geen jaarrekeningen mogen ontvangen. Pas na het analyseren van deze jaarrekeningen kan worden beoordeeld in hoeverre de situatie de afgelopen twee jaar is verbeterd dan wel is verslechterd. Het Cft roept u derhalve op om alles in het werk te stellen deze jaarrekeningen zo spoedig mogelijk te verkrijgen en beschikbaar te stellen aan het Cft.

Wat ook deel vormt van de ambitieuze plannen in de begroting 2012 is het dividend beleid. Het huidige beleid heeft tot op heden niet tot de verwachte budgettaire resultaten geleid. Mede hierdoor is door het bestuur gekozen voor een nieuw plan van aanpak om alsnog van de overheidsbedrijven inkomsten te kunnen ontvangen. Hierbij wordt een vergoeding geïntroduceerd die overheidsbedrijven verschuldigd zijn aan de overheid, om als overheidsbedrijf haar taken namens de overheid te mogen uitvoeren. Met aarzeling gaat het Cft akkoord met het inboeken van de verwachte opbrengsten. Het Cft verzoekt u echter ook om deze reden om de financiële situatie van de overheidsN.V.'s van dichtbij te monitoren aangezien deze een bedreiging kan vormen voor de inning van de voorgestelde inkomsten of leiden tot een grotere schuldpbouw bij betrokken N.V.'s of stichtingen.

Het Cft heeft in zijn brief van 17 augustus gewezen op het risico rond de naleving van de budgetdiscipline. Alle beleidsvoornemens dienen op hun financiële cq. budgettaire implicaties te worden getoetst, alvorens daarover besluitvorming kan plaats vinden. Het Cft heeft er op gewezen dat het van belang is dat politieke toezeggingen in de media zonder dat er een basis in de begroting aanwezig is, teruggedrongen worden. Recente uitspraken over grootschalige investeringen in de infrastructuur via het Wegenfonds vallen daar naar de mening van het Cft onder. Het Cft benadrukt dat leningen van het Wegenfonds relevant zijn voor de toetsing aan de rentelastnorm en daarmee relevant zijn voor de begroting van Curaçao. Tot slot is het Cft bewust van de discussie rond een lager BTW-tarief op groenten en fruit en de dekking daarvan. Het Cft wil onder uw aandacht brengen dat indien dit voorstel wordt aangenomen, het Cft dit voorstel in de eerste begrotingswijziging 2012 verwerkt en onderbouwd dient te ontvangen.

Eindoordeel

De voorliggende vastgestelde begroting is een samenvoeging van de begroting die in juli 2011 is aangeboden aan het Cft, inclusief de Nota van Wijziging op de begroting 2012 en de brief van 9 december 2011. Het totaalbedrag en de uitgangspunten van deze begroting zijn na behandeling in de Staten niet gewijzigd. Als zodanig is het voorzichtig positieve Cft advies van 15 december 2011 op de vastgestelde begroting onverkort van toepassing, met in achtname van de risico's zoals hierboven beschreven.

Het Cft benadrukt dat, om een en ander tijdig te realiseren, een unaniem politiek commitment en een strakke regie op de uitvoering vereist is. U wordt verzocht om het Cft over de voortgang te informeren, hetzij mondeling door het inplannen van een bijeenkomst met de taskforce, hetzij schriftelijk door het indienen van o.a. adviezen zodra ze zijn uitgebracht door de SER en Raad van Advies en besluiten zodra ze zijn genomen door de Raad van Ministers en de Staten.

Het Cft zal niet aarzelen om indien vereist gebruik te maken van artikel 17 van de Rijkswet. Dit artikel biedt de mogelijkheid aan het Cft om, als het bestuur nalaat de noodzakelijke voorzieningen te treffen waardoor de haalbaarheid van de uitgaven- en ontvangstenramingen in gevaar komt, de RMR daarover te informeren en alsnog om een aanwijzing te vragen. Het Cft gaat er vooralsnog van uit dat het voorgenomen beleid ook daadwerkelijk in uitvoering wordt genomen en wenst het bestuur van Curaçao veel succes met de uitvoering van de ambitieuze begroting 2012.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Namens deze,

De secretaris van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

drs. C. van Nieuwamerongen

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

Secretaris Generaal van Financiën

Aan de voorzitter van de taskforce financiën

RMR